

Lékař není všemohoucí

Hana Jerhotová

Uspěchaný životní styl vede k tomu, že se lidé zapomínají starat o své zdraví. K lékaři se vydají jen když je zdravotní problém omezuje ve vykonávání práce a očekávají rychlou pomoc bez vyvinutí úsilí. Stává se, že pacienti navštíví lékaře pozdě nebo s problémem, kdy může lékař svým pacientům poskytnout pouze radu provést nějakou zásadní změnu v životě jedince. Pak záleží na vůli a ochotě pacienta, zda se jí bude řídit. Došla jsem k závěru, že lékaři vždy nemohou vyřešit pacientův problém. Mohou se však podílet na vzdělávání společnosti.

Klíčová slova: společnost, úloha lékaře, zdraví

ÚVOD

V aktuální situaci jsme stále více konfrontováni s tím, jaké důsledky má náš, ne vždy odpovědný, přístup ke zdraví. Proto mě zaujal citát: „Jako lékař vám pomoci nemohu, neboť není v mé moci vyléčit společnost.“ (P. Juráček: Deníky) Chápu ho tak, že lékaři nemají zázračnou schopnost vyléčit vše, zvláště pokud s nimi společnost nespolupracuje. V této práci se snažím toto stanovisko prokázat.

CIVILIZAČNÍ CHOROBY

Civilizační choroby souvisí s životem v průmyslově vyspělých zemích. Mezi hlavní příčiny patří zhoršené životní prostředí a nezdravý životní styl, který každý jedinec může ovlivnit. (Makarová, 2010) I stres může být jedním z příznaků civilizační choroby. (Holčík, 2004) Jeho dlouhodobé působení pak může vést ke zhoršení kvality spánku či k postupnému uchýlení se k užívání omamných látek. (Veithová, 2017)

Do kategorie civilizačních chorob spadají kardiovaskulární onemocnění, diabetes, poruchy metabolismu a některá nádorová onemocnění. (AlMaskari, 2014)

Mezi časté a závažné civilizační choroby postihující naši společnost patří diabetes 2. typu. V České republice dosahuje výskyt kolem 10 %. Nejčastěji je způsobem právě stresem, nedostatkem pohybu a obezitou. (Česká lékařská společnost, 2019)

Špatný životní styl pak dále podmiňuje obezitu, kterou v ČR trpí 20 % mužů a 18 % žen. (Báčová, 2018)

SPOLUPRÁCE

Při léčbě nezáleží u většiny onemocnění jen na lékaři, ale také na pacientově ochotě dodržovat lékařova nařízení a předepsanou formu léčby. Převážně právě civilizační choroby vyžadují velkou míru spolupráce. Velmi často je hlavní částí terapie změna životního stylu, která může být pro daného jedince velmi obtížná. (Občanské sdružení péče o vlastní zdraví a aktivní život, 2013)

PREVENTIVNÍ PROHLÍDKY

Dalším faktorem ovlivňujícím zdravotní stav společnosti je zanedbávání preventivních prohlídek. Preventivní prohlídka se skládá z doplnění anamnézy, kontroly očkovaní proti tetanu a kompletního fyzikálního vyšetření. Dále lékař zajišťuje výsledky z laboratorního vyšetření koncentrace cholesterolu a triacylglycerolů. Součástí prohlídky je dále vyšetření kůže v rámci onkologické prevence. (Kroužilová, 2011)

Ačkoliv má každý pojištěnec v České republice nárok na preventivní prohlídku jednou za dva roky, účastní se jich dle výzkumu provedeném v roce 2015 pouze 40 % Čechů. (Tichý, 2015)

OČKOVÁNÍ

Během posledního století, došlo k velkému rozvoji prostředků, jenž zajišťují prevenci před infekčními onemocněními, které tolik sužovaly generace před námi. Přestože máme v ČR zavedena pravidelná očkování, stále více rodičů očkování svých dětí odmítá. Hlavním důvodem jsou antivakcinační aktivity. Dezinformační kampaně straší rodiče například autismem či obsahem hliníku ve vakcínách. Pro mnohé mohou být také odstrašující lokální komplikace po očkování (zarudnutí, či dočasný vzestup teploty), které platformy, šířící nesprávné informace, rády vyzdvihují. V důsledku toho klesá proočkovanost. (Vladimír & Chlíbek, 2015)

Cílem očkování však není jen prevence jedince, ale také celkové vymýcení daného onemocnění. Proto může trend odmítání očkování ohrozit celou společnost. (Vladimír & Chlíbek, 2015)

Na Ukrajině byla v roce 2016 proočkovanosť proti spalničkám pouze 31 % a během prvních šesti měsíců se nákaza projevila u 25 000 obyvatel. V České republice nedochází k tak dramatickému poklesu, avšak také se u nás proočkovanosť snížila k roku 2017 až na 83,5 %. (Ministerstvo zdravotnictví České republiky, 2019)

ORGANIZACE

Stále snazší šíření dezinformací na sociálních sítích vede ke zvýšené potřebě edukace společnosti v oblasti prevence a civilizačních chorob. To si uvědomují dobrovolné organizace a spolky, které rozšiřují povědomí o různých chorobách, jež nás v dnešní době mohou postihnout.

Loono je spolek mediků, lékařů a dalších profesionálů pořádající debaty a workshopy o prevenci rakoviny, infarktu a mrtvice a o reprodukčním zdraví. (Tým Loono, 2014)

Movember je charitativní organizace starající se převážně o zdraví mužů. Podporují projekty a debaty o rakovině prostaty, varlat a o duševním zdraví. (Movember, 2015)

Medici PRO Očkování je spolek studentů 2. lékařské fakulty reagující na snižující se proočkovanosť v České republice. Snaží se o zvýšení povědomí o významu očkování a o reakci na šířící se nepravdivé a zavádějící informace o očkování. (Medici PRO Očkování, 2020)

DISKUZE

Na toto téma by se dalo podat více argumentů, avšak rozsah práce to neumožňuje. Snažila jsem vybrat nejdůležitější témata, aby byl záměr práce zřejmý. Uvedené zdroje byly sepsány či vytvořeny již v minulých letech, proto je možné, že daná čísla nebudou odpovídat nynější situaci.

Myslím, že lidé zanedbávají své zdraví převážně kvůli nedostatku času. Je rychlejší si objednat nezdravé jídlo nežli se snažit o vyváženou stravu. Také je výhodnější pracovat z domova během nemoci, než si zajít k doktorovi a problém řešit. Celkové nastavení společnosti nás tak nabádá k opomínání prevence a zdravotního stavu.

ZÁVĚR

Lékaři nejsou schopni vyléčit společnost jako takovou. Mohou však přispět, tak jako i ostatní členové společnosti, ke vzdělávání populace a rozšiřování povědomí o zdravém životním stylu, či očkování a preventivních prohlídkách. Je také potřeba, aby si lidé

uvědomili, že lékaři a medikamenty všechno nezachrání.

2

Protože i přesto, že lékaři dělají vše, co je v jejich silách, nic nezmůžou, pokud si my, jako společnost, nezačneme vážit svého zdraví více.

CITOVANÁ LITERATURA

- [1] Al-Maskari, F. (2014). *UN Chronicle*. Načteno z United Nations: <https://www.un.org/en/chronicle/article/lifestyle-diseaseseconomic-burden-health-service>
- [2] Báčová, P. (11.. duben 2018). *Český statistický úřad*. Načteno z https://www.czso.cz/documents/10180/80117394/csu-tz180411prumerny_cech_trpi_mirnou_nadvahou.docx/efdd613d-odd-450c-a477-a35e3073f4cc?version=1.1
- [3] Česká lékařská společnost, J. E. (2019). *Národní zdravotnický informační portál*. Načteno z Ministerstvo zdravotnictví: <https://www.nzip.cz/clanek/445-cukrovka-2-typu-co-to-je-a-jakse-leci>
- [4] Holčík, J. (2004). *Zdraví 21: výklad základních pojmů*. Praha: Ministerstvo zdravotnictví.
- [5] Kroužilová, M. (2011). Účast veřejnosti na preventivních prohlídkách. Hradec Králové. Načteno z <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/download/130086011>
- [6] Makarová, A. (11.. listopad 2010). *Civilizační choroby*. Načteno z [zdravě.cz: https://civilizacni-choroby.zdrave.cz/civilizacnichoroby/](https://civilizacni-choroby.zdrave.cz/civilizacnichoroby/)
- [7] Medici PRO Očkování, t. (2020). *Medici PRO Očkování*. Načteno z <https://www.mediciproockovani.cz/o-nas/>
- [8] Ministerstvo zdravotnictví České republiky. (8.. duben 2019). *mzcr*. Načteno z <https://www.mzcr.cz/rizika-onemocneni-spalnickamiamoznosti-prevence/>
- [9] Movember, T. (2015). *Movember*. Načteno z <https://cz.movember.com/about/foundation>
- [10] Občanské sdružení péče o vlastní zdraví a aktivní život. (2013). *Aktivity pro zdraví*. Načteno z <http://www.aktivityprozdravi.cz/zdravni-problemy/civilizacnichoroby-prehled>
- [11] Tichý, O. (17.. duben 2015). Analýza VZP: Na preventivní prohlídky k praktikovi chodí méně než 40 % lidí. Praha.
- [12] Tým Loono. (2014). *Loono.cz*. Načteno z <https://www.loono.cz/kdo-jsme>
- [13] Veithová, A. (2017). Stres na pracovišti a jeho eliminace ve firmě VVV MOST. Praha, ČVUT. Načteno z https://dspace.cvut.cz/bitstream/handle/10467/70033/MU-BP-2017-Veithova-Alena-BP%20-%20Alena%20Veithova_Stres%20na%20pracovisti%20a%20jeho%20eliminace%20ve%20firme%20VVV%20MOST%20sposl.%20s%20r.o..pdf?sequence=1
- [14] Vladimír, B., & Chlíbek, R. (2015). Současnost odmítání očkování v České republice. *Pediatrická praxe*, stránky 86-88.